

ת"פ 16835/07/16 - מדינת ישראל נגד אחמד בורגאל, מגד רשק ==, מגד מוסא

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 16835-07-16 מדינת ישראל נ' בורגאל(עציר) ואח'
בפני כבוד השופט אלי אברבנאל

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. אחמד בורגאל (עציר)
2. מגד רשק == (עציר)
3. מגד מוסא (עציר)

הנאשמים

הכרעת דין (נאשם מס' 1)

כתב האישום ותשובת הנאשם לאישום

1. הנאשם מס' 1 (להלן: הנאשם), יליד 1977 תושב מחנה הפליטים שועפאט, הועמד לדין ביחד עם שניים נוספים, לפי כתב אישום שהוגש ביום 8.7.2016. לנאשם מיוחסים שלשה מהאישומים כלהלן:

באישום הראשון נטען כי במהלך עימותים שאירעו במחנה הפליטים שועפאט בירושלים (להלן: שועפאט) ביום 8.10.15, בין צעירים תושבי המקום לבין כוחות הביטחון, הצטרף הנאשם להתפרעות, במהלכה יידה כשלש אבנים לעבר כוחות המשטרה והביטחון שהיו במקום ממרחק של כ-50 מטר ובכך עבר עבירה של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק), ובעבירה של ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 274 (1), (2), (3) בצירוף סעיף 25 לחוק.

באישום השלישי נטען כי ביום 9.10.2015 בסמוך לשעה 13:00, פגש הנאשם את הנאשם 2 וביקש ממנו למסור לו אקדח שברשותו לצורך ירי במסיבה. אף שנאשם 2 לא האמין בכך, כעבור שעתיים הוא נפגש עם הנאשם ומסר לו את האקדח, מחסנית תואמת ושמונה כדורים. הנאשם לקח את האקדח והחביאו בארון שבביתו. בשעות הערב ארעה התפרעות בשועפאט, במהלכה יידו המתפרעים אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות הביטחון. הנאשם לקח את האקדח ויצא למקום ההתפרעות בכוונה לירות לעבר כוחות המשטרה הנמצאים במגדל השמירה ("פילבוקס") שבמחסום שועפאט. בדרכו למקום ההתפרעות חבר הנאשם אל נאשם 3 ואמר לו כי בכוונתו לירות באקדח כאמור, נאשם 3 השיב כי הוא יצטרף אליו. נטען כי הנאשם הכניס את הכדורים למחסנית ואת המחסנית לאקדח וכי השניים הגיעו למקום ההתפרעות כשהם מכסים את פניהם ועל ידיהם כפפות. הנאשם שלף את האקדח, דרך אותו וירה ארבעה כדורים לעבר מגדל השמירה שבו שהו באותה

עת שוטרים. באותה עת יידה נאשם 3 כשלוש אבנים לעבר השוטרים. מיד לאחר מכן ברחו השניים מהמקום. הנאשם החזיר את האקדח לנאשם 2. בגין אירוע זה מיוחסות לנאשם עבירות של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק, הפרעה לשוטרי בנסיבות מחמירות לפי סעיף 275א לחוק, נשיאת נשק והובלתו לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק ועסקה אחרת בנשק לפי סעיף 144 (ב2) לחוק.

באישום החמישי נטען כי בשנת 2015 פנה אל הנאשם אדם (להלן: "א") וביקש ממנו להשיג עבורו אקדח, על מנת שיוכל להעבירו לאחר (להלן: "ב"). בעקבות כך פנה הנאשם לאדם נוסף (להלן: "ג") וביקש לקנות ממנו אקדח. ג' מסר לנאשם כי ביכולתו למכור לו אקדח מסוג סטאר תמורת 12,000 ש"ח והנאשם הסכים לכך. בעקבות זאת ב' נתן לנאשם את סכום הכסף האמור ובתמורה לכך נתן הנאשם לב' את האקדח. ב' דרך את האקדח מספר פעמים וראה כי מהאקדח נפליטים כדורים. לאחר מכן שילם ג' לנאשם 3000 דין ובתמורה נתן ג' לנאשם 2,500 ש"ח עבור חלקו בעסקה. בגין התרחשות זו מיוחסת לנאשם עבירה של סחר ועסקה אחרת בנשק, לפי סעיף 144(ב2) לחוק.

2. נאשם 2 הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן ונדון ביום 22.11.2016 לשלש שנות מאסר בפועל ולמאסר על תנאי (בפני השופטת ח' מאק-קלמנוביץ).

נאשם 3, כפר בתחילה במיוחס לו, ולאחר ישיבת הוכחות אחת, הודה ביום 13.2.2017 והורשע במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן והורשע על פיו.

3. בתשובתו לאישום כפר הנאשם בכל המיוחס לו בכתב האישום והעלה טענות נגד קבילותה של הודעה שמסר לפני חוקר משטרה ביום 22.6.2016 בשעה 12:00 (ת/18). הנאשם טען כי הודעה זו הוצאה מפיו "תחת לחץ ואיומים" וכטענת ב"כ, לאחר ששה ימים שבהם שהה בחברת מדובבים בכלא באר שבע ועבר על ידם "מסכת של התעללות ועבודות פרך תוך איומים שהוא לא יראה את אמא שלו... בחלק מהתקופה הוא מורד לאתר המגורים בכלא, הוכרח לנקות... הוא איום כי אם לא יודה הוא יירצח, שהוא משת"פ, הוא התבקש להודות על הסיפור של הנשק של מאג'די רישק ועבירות ביטחון. והכל - תחת חסותם של החוקרים כשיטת חקירה שהשתמשו בה חוקריו" (עמ' 10 לפרוטוקול).

4. נוכח טענות אלה נפתח המשפט ב"משפט זוטא", ובו נדונה שאלת קבילותה של הודעת הנאשם ת/18.

חקירת הנאשם בשב"כ ובמשטרה ומשפט הזוטא

בפרק זה תובא סקירה של זיכרונות הדברים המתעדים את חקירת הנאשם בשב"כ ושל הודעותיו במשטרה, ולאחריה יובאו עיקרי הראיות והטיעונים שנשמעו במשפט הזוטא וההכרעה בנוגע להן.

5. מטעם התביעה העידו במשפט הזוטא חוקרי שב"כ (ע"ת 1-4) וחוקרי משטרה (ע"ת 5-6), והוגשו שתי הודעות שנגבו מהנאשם במשטרה (ת/4 ו-ת/18) וכן 11 זיכרונות דברים שנרשמו מפיו על ידי חוקרי השב"כ (ת/5 - ת/14, ו-ת/17), שאותם הגישה המאשימה שלא לאמיתות תוכנם, אלא כדי לספק פרטים על מהלך החקירה. בנוגע להודעה משטרתית מיום 14.6.2016 בשעה 21:55 (סומנה ת/4 וגם ת/17א), לא הועלתה טענה כנגד קבילותה, אך מיד בראשית הדברים טען ב"כ הנאשם כי מדובר בהודעת שקר שהנאשם מסר רק כדי לשים קץ לחקירה. ההגנה העידה מטעמה את הנאשם והגישה את פרוטוקול הארכות המעצר בעניינו (נ/2 ו-נ/5) וכן החלטות בדבר מניעת מפגש עם עורך דין (נ/3 ו-נ/4).

6. בתום שמיעת הראיות במשפט הזוטא ולאחר שהצדדים סיכמו את טיעוניהם ניתנה החלטה ולפיה ההודעה

ת/18, שכאמור רק בעניינה נטענה טענה לחוסר קבילות, התקבלה כראיה. בהחלטה נקבע כי נימוקים להחלטה יינתנו בהכרעת הדין, ואלה יינתנו להלן.

חקירת הנאשם

7. הנאשם נעצר ביום 7.6.2016 והובא למטה המשטרה במגרש הרוסים בירושלים. מאז מעצרו ועד ליום 14.6.2016 נחקר הנאשם על ידי חוקרי שב"כ ומשטרה. ביום 15.6.2016 הועבר הנאשם לכלא באר שבע וביום 21.6.2017 הוחזר למגרש הרוסים ונחקר כמעט לאורך יממה שלמה ברציפות.

להלן תובא תמצית חקירותיו ונסיבותיהן.

ביום מעצרו 7.6.2016 נחקר הנאשם בשעות הערב על ידי חוקר שב"כ, הוזהר כי דברים שיאמר ישמשו נגדו כראיה, מסר פרטים על השכלתו, בריאותו, משפחתו ועבודתו והכחיש כל מעורבות בעבירות ביטחוניות מכל סוג (ת/9).

למחרת, ביום 8.6.2016, נחקר הנאשם ע"י חוקר שב"כ בחקירה שארכה כחמש שעות וחצי, כשהוא צם בשל הרמדאן. הנאשם שב והכחיש מעורבות בעבירות כלשהן וכשהוצגו לו תצלומים שבהם הוא נראה אוחז ברובה או באקדח, הוא טען כי המדובר בתמונות שזויפו בדרך של הרכבה - "פוטושופ" (ת/5).

לאחר שמעצרו הוארך בעשרה ימים לצורכי החקירה, הובא הנאשם לחקירת שב"כ שלישית, שבמהלכה לא חלו התפתחויות בגרסתו (ת/6), ולאחריה התקיימה בשעות הערב חקירתו הרביעית, שבעניינה לא הוצגו ראיות.

ביום 9.6.2016 נחקר הנאשם בפעם החמישית בשב"כ. החקירה ארכה כשבע שעות וחצי, במהלכן הנאשם צם ומסר לחוקריו כי הוא עייף ומבקש לנוח. לנאשם נאמר כי הוא נחשד בירי על כוחות הביטחון ביום שבו נהרג אחמד צלאח במחנה הפליטים שועפאט, וכן בעבירות הקשורות בנשק ובהפרות סדר. הנאשם הכחיש מעורבות בירי האמור ובעבירות אחרות וחזר על גרסתו, לפיה התצלומים שבהם הוא נראה אוחז נשק אינם שלו. כמו כן נאמר לו במהלך חקירה זו כי חבריו, הנחקרים במקביל אליו, הפלילו אותו בעבירות בטחון (ת/10).

ביום 13.6.2016 נחקר הנאשם בשב"כ בפעם השישית וחזר על הכחשת החשדות. חקירה זו ארכה כתשע שעות, במהלכן היה הנאשם בצום. במהלך החקירה ביקש הנאשם להפסיק את החקירה לצורך מנוחה אך בקשתו נדחתה על ידי חוקריו. בנוגע לאחד התצלומים שהוצג לו, שבו הוא נראה מחזיק אקדח, טען הנאשם כי אכן מדובר בתמונתו וכי המדובר באקדח צעצוע הנמצא בביתו וכי ביכולתו למסור אותו לחוקרים. במהלך חקירה זו נמסר לנאשם כי חבריו הפלילו אותו וחלק מדבריהם אף הוצג לו. הנאשם הכחיש כי ירה לעבר כוחות הביטחון וטען כי לא הכיר את אחמד צלאח האמור. הוא אישר כי ביום האירוע שבו נהרג אחמד צלאח, הוא נכח בהפרות הסדר שאירעו במקום. לדבריו הוא עמד בין רעולי הפנים, שעה שכוחות הביטחון ירו לעברם ומשראה כי אחמד צלאח נורה הוא עזב את המקום (ת/11).

בחקירתו השביעית בשב"כ, ביום 14.6.2017, הודע לנאשם כי ניתנה הוראה בדבר מניעת מפגש בינו לבין בא כוחו (הוראה שהוארכה לאחר מכן ונותרה בתוקף ברציפות עד ליום 22.6.2017 - נ/3, נ/4). בחקירה זו התמיד הנאשם בהכחשתו (ת/12).

8. בחקירה נוספת בשב"כ מאותו היום, שהחלה בשעה 18:30 והסתיימה לאחר כשלוש שעות, מסר הנאשם כי החליט לספר את האמת. הוא הביע צער על ששיקר עד כה במהלך החקירה, והודה כי במהלך העימותים

עם כוחות הביטחון ביום מותו של אחמד צלאח הוא ירה באוויר מאקדח שנטל מרעול פנים. לדבריו ביום האמור בשעות הערב הוא יצא מביתו והגיע למקום העימותים, שם הוא פגש ברעול פנים וביקש ממנו את האקדח שהיה ברשותו כדי להתנסות בירי, והאחרון, לאחר שאמר לו כי ברשותו מספר מועט של כדורים, נענה להפצרותיו ומסר לו את האקדח. לדבריו הוא כיסה את פניו באמצעות חולצתו, ירה באוויר שני כדורים, ולאחר שארע מעצור באקדח הוא השיב אותו לרעול הפנים. לדבריו הוא נותר במקום והתבונן במתרחש, ולאחר כעשר דקות שמע ירי וראה צעיר רעול פנים נופל והבין כי הוא נורה ברגלו. הנאשם עזב את המקום וסמוך לאחר מכן שמע מאחרים כי תושב מחנה הפליטים בשם אחמד צלאח נהרג. הנאשם נחקר בנושאים נוספים, הוא הכחיש כי השתתף ביידוי אבנים, בעבירות בנוגע לנשק או בכל עבירה אחרת (ת/8).

מיד לאחר מכן, בשעה 21:55, נגבתה הודעתו של הנאשם על ידי חוקר משטרה, בה חזר על פרטי הודאתו שבת/8 והביע חרטה על המעשה (ת/4). כאמור בנוגע להודעה זו לא נטענה טענה נגד קבילותה, אך נטען כי תוכנה אינו אמת.

9. למחרת, ביום 15.6.2018 הוארך מעצרו של הנאשם לצורך המשך החקירה. הנאשם הופיע לדיון כשהוא מנוע מפגש עם עורך דין ואמר בין היתר: "אני לא אוכל ולא שותה לא נותנים לי לישון כל היום אני יושב על הכיסא ולפני שעתיים בערך מישוהו אמר לי שהוא יהרוג את אמא שלי. אני אתמול הודיתי בדברים שהם שקר רק כדי לגמור, שבעה ימים אמרתי לא אני... וכל היום אני יושב בוקר וערב על הכיסא. אני לא יכול לחזור לשם אני לא אוכל ולא שותה... אני מבקש שוב לומר שמה שהודיתי היה שקר, אני אקבל כמה חודשים ואצא, רציתי לגמור" (נ/5).

10. כאמור לעיל, ביום 15.6.2016 הועבר הנאשם לכלא באר שבע, ושהה בו עד ליום 21.6.2016.

11. ביום 21.6.2016 בשעה 11:10 נלקח הנאשם על ידי חוקרי השב"כ מכלא באר שבע והוסע בחזרה למגרש הרוסים בירושלים. בעת הנסיעה ובפרק הזמן שאחריה נחקר הנאשם עד לשעה 16:15. לנאשם הודע כי הוראה למניעת מפגש עם עורך דין בעניינו הוארכה פעם נוספת, וכי במהלך השבוע שחלף מאז חקירתו האחרונה הצטברו בידי החוקרים ראיות נוספות בדבר מעורבותו בפיגוע הירי לעבר מחסום שועפאט, ועל פיהן הנאשם ירה יותר משני כדורים וירה אותם לעבר החיילים שבמחסום ולא באוויר. הנאשם חזר על גרסתו שבת/4 ולפיה נטל אקדח מרעול פנים שאינו מוכר לו וירה שני כדורים באוויר. לנאשם הובהר כי חקירתו תמשך "ככל שנדרש על פי חוק עד שישכיל לספר את האמת...". הובהר לו כי אחר, הנחקר במקביל, מסר עדות מפלילה נגדו. הנאשם עמד על גרסתו ולפיה ירה באוויר בלבד. לאחר חילופי דברים נוספים עם חוקרו, הנאשם חזר בו וטען כי הוא לא ירה כלל, וכפי שאמר בבית המשפט בהארכת מעצרו האחרונה (נ/5) הוא הודה בירי באוויר רק בשל רצונו לסיים את החקירה (ת/14).

12. בשעה 19:30 נחקר הנאשם פעם נוספת בשב"כ, חקירה שהסתיימה בשעה 06:05 בבוקר שלמחרת. במהלך חקירה זו, הודה הנאשם בעבירות כלהלן:

הנאשם מסר כי בקיץ 2015 ביקש ממנו אדם בשם מג'ד כיאלה תחמושת לאקדח וכי לאחר מכן ראה ברשותו של מאג'ד כיאלה אקדח.

עוד הודה הנאשם כי הוא ביצע עסקה למכירת אקדח מסוג סטאר. לבקשתו של אדם שאת שמו הוא מסר הוא

יצר קשר עם המוכר, ולאחר ניהול מו"מ בעניין המחיר הוא העביר את האקדח לידי אדם שלישי שעבורו נרכש האקדח אשר מסר לו את תמורתו במזומן. הנאשם העביר לידי המוכר את סכום הכסף. הנאשם מסר את שמוותיהם של שלשת המעורבים האמורים בעסקה.

הנאשם הוסיף כי במהלך חודש אוקטובר 2015 הוא השתתף בייצור בקבוקי תבערה בצוותא עם אחרים, ומסר את שמוותיהם ופרטיהם האישיים.

כמו כן הודה הנאשם כי, בהזדמנות אחת בקיץ 2015 הוא יידה כשלש אבנים לעבר כוחות הביטחון בצוותא עם נוספים, שאת שמוותיהם ואת פרטיהם הוא מסר.

הנאשם הודה עוד כי ביום שלאחר מותו של ויסאם אלמנסי בשועפאט הוא החליט לבצע פיגוע ירי. לדבריו הוא ירה כ-4-5 כדורים ממרחק של כשמונים מטר כשהוא מכוון אל מגדל השמירה. את האקדח הוא קיבל ממג'ד רישק, לאחר שהבהיר לו כי בכוונתו לירות באמצעותו לעבר מגדל השמירה. הנאשם הוסיף כי בדרכו למגדל ראה את מג'ד כיאלה, ולאחר שהנאשם שיתף אותו בתכניתו לירות על מגדל השמירה, הצטרף אליו כיאלה. לדבריו לאחר שירה לעבר המגדל הוא עזב את המקום והחזיר למג'ד רישק את האקדח. כשהגיע לביתו הוא שמע כי אחמד צלאח נהרג בסמוך למקום שבו הנאשם ירה קודם לכן.

כמו כן הנאשם הודה כי בעבר החזיק אקדח בלגי שקיבל להגנה עצמית ממג'ד רישק, וכי החזיר לאחר מכן את האקדח לרישק. כמו כן הנאשם הודה כי החזיק רימון הלם הנמצא בארון שבחדר השינה שלו (ת/17).

לא הובאו ראיות בעניין קורותיו של הנאשם בין השעות 06:05 ו- 12:00. באופן כללי טען הנאשם כי גם כשהוא שהה בתא המעצר, לא התאפשר לו לישון בשל רעש שהקימו בסמוך לתא.

ביום 22.6.2016 בשעה 12:00 נגבתה הודעה משטרתית מהנאשם, בה הוא חזר על כל פרטי הודאתו שבזכ"ד השב"כ ת/17 שלעיל. בהזדמנות זו נחקר הנאשם פעם נוספת בעניין תצלומים שנמצאו בחשבון הפייסבוק שלו, והשיב כי בחלק מהם מופיעים פניו וכי מדובר בפוטושופ וכי בחלקם האחר מדובר בתמונות שהוא הוריד לחשבון הפייסבוק שלו ואולם אין המדובר בתמונות. בתום החקירה מסר הנאשם כי הוא מתחרט על מעשיו (ת/18).

13. למחרת, ביום 23.6.2016 הובא הנאשם להארכת מעצר נוספת, כשהוא נתון עדיין במניעת מפגש עם עורך דין. הנאשם אמר בהזדמנות זו: "אני צם אני לא מרגיש טוב. אני לא ישנתי יומיים, מטרטרים אותי בחקירות ומדובבים, איימו עלי שיהרסו לי את הבית ויגרמו לזה שאמא שלי תהיה בבית חולים...הושיבו אותי בחדר עם מדובבים. אמרו לי שאני צריך להודות. חוקרי שב"כ אמרו שאם לא אודה ייגרם נזק לבית ולמשפחה. אין לי את היכולת להיאבק בשב"כ. אני רוצה לחזור הביתה ולראות את המשפחה שלי..." (נ/2).

14. ביום 30.6.2016, שמונה ימים לאחר חקירתו האחרונה של הנאשם, הגיע חוקר משטרה לבית המעצר במגרש הרוסים כדי להציג לנאשם שאלות. ממזכר שרשם החוקר, אשר הוגש בהסכמה (עמ' 296), עולה כי הנאשם מסר לחוקר כי "כל מה שדיבר בחקירותי עד היום הינו שקר וכי אמר את דבריו למען אמא שלו ואחותו" והוסיף כי "הירי היה רחוק מהפילבוקס ואת זה אפשר להסתכל ולראות במפה" (ת/20). החוקר רשם במזכרו כי מאחר שהנאשם "מסר דברים שונים מאלו שמסר בחקירתו" הוא מצא לנכון להפסיק את חקירתו ולא לגבות ממנו הודעה. בעדותו בבית המשפט מסר החוקר כי עשה כן על פי הנחיית מפקדיו.

עדויות המאשימה במשפט הזוטא

15. חוקרי השב"כ מסרו בעדויותיהם כי זכ"דים שרשמו בעת חקירת הנאשם משקפים את דבריו.

לשאלותיו של ב"כ הנאשם, אישרו החוקרים המכונים וייצמן ושגיא כי בעת החקירה הנאשם היה אזוק בארבעת גפיו לכיסא ולא שללו כי הנאשם היה במצב זה לאורך רוב שעות החקירה (עמ' 127-130, 268-269).
החוקרים אישרו כי מעת לעת במהלך החקירה הם הטיחו בנאשם עלבונות: "שקרן", "שפל" וכד' (למשל עמ' 145-146, 151).

בעניין שהייתו של הנאשם בכלא באר שבע נמנעו החוקרים מלהשיב לשאלות (למשל המכונה רומנו עמ' 66, 78-9, וכן המכונה וייצמן עמ' 119-125), זאת על פי תעודת חסיון שנחתמה על ידי שר הביטחון ובהתאם להחלטת בית המשפט העליון בבש"פ 9714/16, שלפיה נדחתה עתירתו לגילוי ראיה בעניינה (ת/15 ו - ת/16). כל שהיה בידי החוקרים לומר בנוגע לכך, הוא כי הנאשם לא התלונן בפניהם על התרחשויות שאירעו בתקופת שהייתו שם. לדבריהם על פי שיטת העבודה שלהם, כל אירוע חריג וכל תלונה חריגה אמורים להירשם בזיכרון הדברים של החקירה, ומאי רישום פרטים כאמור ניתן ללמוד כי הנאשם לא התלונן בפניהם על אירוע חריג (עמ' 69, 99, 119-125). חוקר המשטרה פאלח השמיע גם הוא דברים דומים.

עדויות הנאשם במשפט הזוטא

16. בחקירתו הראשית טען הנאשם כי חקירותיו ארכו שעות ארוכות וכי הוא סבל מעייפות רבה במהלכן. לדבריו בשל אופן איזוקו לא היתה לו אפשרות להניח את ראשו על השולחן. כל אימת שנרדם, ראשו נשמט אל כתפו, עד שהחוקר הכה על השולחן כדי להעירו. לדבריו ידיו היו אזוקות כשהן ישרות לאורך גופו, וכשהוא ניסה להניחן על הכיסא מתחת לישבנו כדי להקל על רגליו, אזקו החוקרים את רגליו אל הכיסא כשהן נוטות אל מתחת לכיסא.

הנאשם העיד כי לאחר החקירה במגרש הרוסים הוא הובא לכלא באר שבע, שם שהה בחברתם של 18 מדובבים מבוגרים ממנו, אשר נהגו בו בתוקפנות אך לידי תקיפה פיזית לא הגיעו: "... הם רצו לתקוף אותי ואמרו לי שאני חייב לספר להם את מה שהם רוצים... במהלך שבעה ימים, הם איימו עליי". בנוסף הוא טען כי הושפל על ידי המדובבים בכך שאולץ לשטוף רצפות, וכי הוא חשש לחייו בשל דרך דיבורם המאיים ובשל איום לרצוח אותו.

הנאשם הוסיף כי בתום תקופת שהייתו בכלא באר שבע פגשו אותו חוקרי השב"כ וניסו לשכנע אותו להודות, שאם לא כן חקירתו תמשך במתכונת החקירות הממושכות שחוהו בטרם הועבר לכלא באר שבע. לדבריו ביום העברתו מבאר שבע לירושלים, הוא נחקר ברציפות משך 24 שעות כשהוא אזוק כמפורט לעיל: "הוא אמר לי אתה תישאר פה עד שנחזור כמו מה שהיה בשבוע הראשון, 24 שעות...".

הנאשם טען כי בנוסף לסבלו מהחקירה, הוא דאג מאד למשפחתו, שמצבה קשה. לדבריו מאז שאביו עזב את הבית לפני שנים, הוא מתגורר עם אימו ואחותו, התלויות בו. הנאשם הכחיש בעדותו את כל אחד מהאישומים המיוחסים לו והוסיף כי שיקר בחקירתו גם כשהודה כי הוא ירה באוויר. לדבריו הוא אמר זאת כדי לסיים בכך את חקירתו. בעניין הודעתו ת/18 אמר הנאשם כי הדברים שנרשמו בה ובזכ"ד השב"כ ת/17 שקדם לה, לא נמסרו

מפיו. לדבריו הוא הבין כי חוקר השב"כ העתיק את הדברים מתוך נייר שקיבל מהמדובבים, וכי גם חוקר המשטרה העתיק את הדברים אל תוך הודעתו ת/18. לדבריו חוקר השב"כ אמר לו שרק אם יאשר את הפרטים שבידו תסתיים החקירה ואם לא - תארך החקירה ככל שיידרש. הנאשם הוסיף כי בתום החקירה שאל אותו החוקר האם כל שנרשם אמת והוא אישר את הדברים (עמ' 312-309, 331-325, 348-346). הנאשם אישר כי חתם על הודעה זו, שנרשמה בערבית, אך טען כי לא קרא אותה לפני שחתם.

הנאשם העיד כי לפני הארכת מעצרו ביום 23.6.2016, הוא נחתך בראשו כשנפגע מכיסא שבתא המעצר וכתוצאה מכך זב דם מראשו. הנאשם הבהיר כי מדובר בתאונה עצמית שאין לה נגיעה לחקירתו.

הכרעה במשפט הזוטא

17. כאמור בעדותו טען הנאשם, כי הדברים שבת/18 אינם דבריו. עם זאת הוא העיד כי בתום כתיבת ההודעה הוא אישר את תוכנה ואף חתם עליה. חוקרי השב"כ והמשטרה העידו על מהלך החקירה ומסרו כי דברים המופיעים בזכ"דים ובהודעות שנגבו מהנאשם, ובהם ת/17 ו-ת/18, משקפים את דבריו (למשל בעמ' 168-169, 179, 185, 213, 222-229). אין סיבה לפקפק בדבריהם של החוקרים ואף ב"כ הנאשם לא חלק עליהם בעניין זה ולא הציג לאיש מהם את טענתו האמורה של הנאשם. טענה זו נכבשה והועלתה לראשונה על ידי הנאשם בעת עדותו. הנאשם לא העלה טענה זו בהארכות המעצר, שבמהלכן השמיע בבית המשפט דברים (נ/2 ו-נ/5), וגם לא בעת תשאול שנערך לו ביום 30.6.2016, בו הוא חזר מהודאתו. כאמור לעיל, בדו"ח שרשם החוקר בעניין תשאול זה, אשר הוגש בהסכמה, כתב החוקר כי הנאשם טען כי "כל מה שדיבר עליו בחקירותיו עד היום הינו שקר וכי אמר את דבריו למען אימא שלו ואחותו שנמצאות לבדן במחנה הפליטים שועפאט..." (ת/20). דברים אלה אינם מתיישבים עם טענתו האמורה של הנאשם.

לאור זאת דינה של הטענה להידחות ויש לקבוע כי הנאשם הוא שמסר את הדברים שנרשמו בזכ"דים ובהודעות האמורות ובכלל זה בת/18.

18. טענת "לא אמרתי" אינה טענה נגד קבילותה של הודעה לפי סעיף 12 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות) ומכאן שאינה נושא למשפט זוטא. המאשימה טענה בסיכומיה למשפט הזוטא כי בגרסתו האמורה, נמנע הנאשם מלהוכיח את הקשר הסיבתי הנדרש בין אמצעים פסולים שהופעלו עליו לטענתו לבין תוכן ההודעה (עמ' 365-362). בטענה זו יש ממש, עם זאת אין בה כדי ליתר את הדין בשאלת קבילותה של ההודעה שלפנינו, שהרי הנאשם העיד כאמור כי בסופה של החקירה הוא אישר את הדברים הרשומים בהודעה ומכאן, שגם לפי גרסתו, הוא אימץ בדרך זו את הכתוב בה. את מתן האישור לתוכן הדברים ואת החתימה על ההודעה, הסביר הנאשם באמצעים הפסולים שהפעילו עליו החוקרים. טענות בדבר לחץ פסול שהופעל על הנאשם כדי לחלץ מפיו הודאה, מופיעות לכל אורך עדותו ואף בדבריו בעת הארכות המעצר כאמור לעיל, ומכאן שנכון לבחון את הטענות לגופן.

19. סעיף 12 לפקודת הראיות קובע כי המבחן לקבילותה של הודאת נאשם הוא אם בית המשפט "ראה שההודאה היתה חופשית ומרצון". על פי פסיקת בית המשפט העליון תפסל הודאת נאשם אם היא ניתנה עקב "אמצעים פסולים" שהפעילו חוקרים על נאשם. בית המשפט העליון דרג את חומרתם של אמצעים פסולים, וקבע כי הודאה שנגבתה בדרך של הפעלת אמצעים ברוטליים ובלתי אנושיים, שיש בהם כדי לפגוע "בצלם דמות האדם" תפסל מניה וביה, ללא בחינה של אמיתות תוכנה ובלי לבחון את מידת

השפעתם של אמצעים אלה בפועל על חופש הרצון של הנחקר (ע"פ 115/82 מועדי נ. מדינת ישראל, פ"ד לח(1) (13.1.1984)). אמצעים פסולים מדרגת חומרה נמוכה יותר יביאו לפסילת הודאת נאשם, לאחר בדיקה של השפעתם על חופש הרצון של הנחקר ועל אמיתות ההודאה.

בע"פ 5121/98 יששכרוב נ. התובע הצבאי הראשי, פ"ד סא(1) 461, 4.5.2000 (להלן: "פס"ד יששכרוב") סקר בית המשפט העליון (השופטת כתוארה אז ד' ביניש) את הפסיקה בתחום זה לאור חוק היסוד: כבוד האדם וחירותו, וקבע:

"בנסיבות מתאימות... תיפסל קבילותה של הודאה לפי סעיף 12 הנ"ל בשל הפגיעה שלא כדין בזכויותיו של הנחקר, וזאת אף כאשר אין מתעורר חשש בדבר אמיתות ההודאה. ודוק; בדבריי אלה אין כדי לאיין את התכלית המסורתית של כלל הפסילה הנדון, שעניינה הגנה על אמינותן של הודאות. תכלית זו בעינה עומדת, כחלק מתכליתם הכללית של דיני הראיות בפלילים לגילוי האמת ולמניעת הרשעות-שווא.... נראה כי כלל הפסילה הקבוע בסעיף 12 לפקודת הראיות נועד בעיקרו להגן על שתי זכויות-יסוד... הזכות לשלמות הגוף והנפש של הנחקר והזכות לאוטונומיה של הרצון החופשי...נוכח התכלית שעניינה הגנה על זכויות נאשמים בחקירתם ובהשראתו של חוק היסוד, מן הראוי לפרש את כלל הפסילה המעוגן בסעיף 12 לפקודת הראיות כך שאמצעי חקירה פסולים שיש בהם כדי לפגוע שלא כדין בזכותו של הנחקר לשלמות הגוף או כדי להשפילו ולבזותו מעבר לנדרש כתוצאה מעצם קיומה של חקירה, יובילו לפסילתה של ההודאה מיניה וביה; זאת, בלא צורך לבחון את השפעתם של אמצעי החקירה האמורים על אמיתות ההודאה שנמסרה בחקירה. פרשנות זו קרובה בעיקרה לגישתו של השופט גולדברג בע"פ 115/82, 168 מועדי הנ"ל, אשר דומה כי היא זו שהתקבלה בפסיקתנו...לצד ההגנה על שלמות גופו ונפשו של הנחקר, נועד סעיף 12 לפקודת הראיות על-פי לשונו המפורשת להגן על אוטונומיה הרצון ועל חופש הבחירה של הנאשם במסירת הודאתו בחקירה...בהתחשב בכך, פגיעה משמעותית וחמורה באוטונומיה הרצון ובחופש הבחירה של הנאשם במסירת הודאתו בחקירה, תוביל לפסילת ההודאה לפי סעיף 12 הנ"ל. יודגש כי בדבריי אלה אין כדי לקבוע כי כל פגיעה בזכות מוגנת של הנחקר תוביל בהכרח לפסילת קבילותה של הודאתו לפי סעיף 12 לפקודת הראיות. פרשנות כזו תפגע יתר על המידה בערכים הנוגדים שעניינם גילוי האמת, לחימה בעבריינות והגנה על שלום הציבור, ולפיכך אין לקבלה. נוסחו ולשונו של סעיף 12 לפקודת הראיות מעידים כי כלל הפסילה המעוגן בו, נועד להגן מפני פגיעה משמעותית באוטונומיה הרצון של הנאשם במסירת הודאתו...מסקנה פרשנית זו עולה בקנה אחד עם פסיקתו של בית-משפט זה עובר לחוק היסוד, לפיה יש לבחון בכל מקרה על-פי נסיבותיו, האם השימוש באמצעי החקירה הפסול הוביל לשלילת הרצון החופשי ויכולת הבחירה של הנאשם במסירת הודאתו...".

20. בטיעוניו נגד קבילות ההודעה ת/18 לא העלה הנאשם טענות לאמצעים פסולים שהופעלו עליו מדרגת החומרה המצדיקה לפסול את ההודעה מניה וביה בשל היותה ברוטלית ופוגעת בצלם האדם. טיעוניו של הנאשם התמקדו בדרגת החומרה הנמוכה יותר כאמור לעיל, שבה על בית המשפט לבחון אם במקרה שלפניו איבד הנאשם, בשל אמצעי פסול שהפעילו החוקרים, את יכולת הבחירה שלו.

הנאשם טוען להשפעה מצטברת של נסיבות שהביאה לשבירת רוחו, לפגיעה באוטונומיה הרצון ולאבדן יכולת הבחירה שלו. מאז שאספו אותו החוקרים מכלא באר שבע כאמור לעיל, נחקר הנאשם כמעט לאורך יממה שלמה ברציפות, ורק בשעות הבוקר המוקדמות ביום שלמחרת, כשהוא תשוש וכל רצונו הוא לסיים את החקירה, הוא מסר את ההודעה. ליממה קשה זו קדמו 14 יום, שבמחציתם הראשונה שהה הנאשם בחדרי החקירה במגרש הרוסים, בחקירות ממושכות כשמרבית הזמן הוא אזוק בארבעת גפיו, וכשלדאורך שעות היום

הוא בצום בשל הרמדאן. במחצית השניה של התקופה הוא שהה בכלא באר שבע ולדבריו, שלא נסתרו, הוא סבל בתקופה זו מיחסם המאיים של מדובבים ומהשפלות שספג מהם. הנאשם מוסיף כי דאגתו הרבה למשפחתו - אמו ואחותו התלויות בו, העצימה את מצוקתו. לדבריו במהלך הלילה שקדם להודאתו, הוא מסר לחוקריו כי הוא עייף וכי הוא מבקש לישון, אך אלה הבהירו לו כי חקירתו לא תסתיים עד שיודה במיוחס לו.

21. עיקרן של העובדות האמורות אינן שנויות במחלוקת; אין בידי התביעה לעורר מחלוקת של ממש על תיאור הדברים שמסר הנאשם בנוגע לקורותיו בכלא באר שבע. המאשימה לא הביאה ראיות בעניין זה ואף התנגדה למסירת ראיות במענה לשאלותיו של ב"כ הנאשם. בסיכומיה ציינה ב"כ המאשימה כי אין היא יכולה להתייחס לקורותיו של הנאשם בכלא באר שבע (עמ' 365).

אני מקבל את דבריו של הנאשם בעניין זה. הנאשם לא הפריז בתיאורים שמסר והקפיד לומר כי לא הותקף פיזית על ידי אלה שחלקו עימו את תא המעצר. יש לקבל את דבריו לפיהם הוא חש מאוים כתוצאה מהתנהגותם האגרסיבית של האנשים האמורים. אין די בדבריהם של החוקרים על כך שהנאשם לא התלונן לפנייהם על התנהגותם של אותם אנשים, וליתר דיוק - על כך שבזכ"דים האמורים לא נרשמה תלונתו כאמור, כי הנאשם לא חווה בכלא באר שבע את המתואר על ידו. כפי שטען בא כוחו של הנאשם בסיכומיו, בעת שהנאשם נחקר שוב במגרש הרוסים, הוא הבין כי בכוחו של השב"כ להמשיך ולחקור אותו לאורך ימים רבים, לנייד אותו לכלא באר שבע ולאחר שבוע בחזרה לירושלים ולנתק אותו לחלוטין מהעולם החיצון בדרך של מניעת מפגש עם עורך דין.

אין חולק על פרקי הזמן שבהם שהה הנאשם בחקירה, לפני שהועבר לכלא באר שבע ולאחר ששב משם. אין חולק על עובדת איזוקו לאורך מרבית שעות החקירה, על היותו בצום בשל הרמדאן, על עייפותו הרבה לאורך היממה שבסופה מסר את הודעתו ת/18, על מניעת שינה ממנו במהלך פרק זמן זה ודחיית בקשתו לישון ועל דאגתו הרבה למשפחתו.

כתוצאה מהצטברותן של הנסיבות המפורטות לעיל אני קובע כי בעת מסירת הודעתו ת/18 נמצא הנאשם במצוקה כנטען על ידו.

22. עם זאת אין די במצוקתו האמורה של הנאשם, אשר נגרמה בחלקה בשל תנאי החקירה ובחלקה בשל לחץ פנימי, כדי לבטל את חופש הבחירה שלו. עיקר טענתו של הנאשם נוגעת לאיומים שהשמיעו כלפיו מדובבים. באותה עת סבר הנאשם כי המדובר בחבורת אסירים, אשר התנכלה לו בהתנהגות מאיימת. מאחר שהנאשם האמין כי אנשים אלה אינם אנשי מרות, הרי שמרגע שיצא מכלא באר שבע חל ניתוק בין דברים ששמע מהם לטענתו לבין המשך חקירתו. אין להקל ראש בפגיעה המורלית שנגרמה לנאשם כתוצאה מחוויה זו, ואולם מכאן ועד קביעת ממצא בדבר אמצעים פסולים שהפעילו עליו החוקרים, שבגינם הוא איבד את חופש הרצון שלו, המרחק רב. המאשימה הסבירה את התמשכות החקירה שקדמה למסירת ההודעה ת/18 ואת מניעת השינה מהנאשם, בצרכי החקירה ובחשיבות רציפותה מרגע שהנאשם שינה את גרסתו והחל להודות במיוחס לו (עמ' 362-363). עיון בחקירתו ת/17 מגלה כי הנאשם לא הודה בעבירות החזקת הנשק שיוחסו לו ולא חזר בו מהכחשת תמונתו בחשבון הפייסבוק שלו. כפי שנראה להלן, לתנאי החקירה ולמצב רוחו השפוף של הנאשם יש רלוונטיות גבוהה לעניין משקלה של ההודעה, ואולם בכל הנוגע לקבילות ההודעה אין לקבוע כי ננקטו נגד הנאשם אמצעים פסולים וכי אלה הביאו לכך שהוא מסר את ההודעה בשל "פגיעה משמעותית וחמורה באוטונומיה הרצון ובחופש הבחירה" (פס"ד יששכרוב). דרישה איכותית זו אשר נקבע בפסיקה כמבחן לפסילת הודאת נאשם, לא התמלאה במקרה שלפנינו.

מכאן שדין ההודעה ת/18 להתקבל כראיה לפי סעיף 12 לפקודת הראיות, על מנת שבהמשך הדרך ייבחן משקלה בשים לב למכלול הראיות.

23. ב"כ הנאשם הזכיר בטיעונו גם את הלכת יששכרוב כעילה נפרדת המצדיקה את פסילת הודעתו של הנאשם (פס"ד יששכרוב). הטענה הועלתה בתמצית רבה וב"כ הנאשם לא התייחס לטענת המאשימה לפיה התמשכות החקירה נבעה מצרכי החקירה ולדברי החוקרים על חשיבותו של אזוק הנאשם לצורך ביטחונם. ב"כ הנאשם לא טען להפרת הדין על ידי החוקרים ולא התייחס ליתר השיקולים שעל בית המשפט לשקול בעניין זה (סע' 69-74 לפס"ד יששכרוב). על פי החומר המונח בפני לא מצאתי כי חקירת הנאשם התנהלה שלא כדין. לאור זאת ולאור שקול הדעת הרחב שניתן לבית המשפט בשאלת פסילת ראיה על פי העילה הפסיקתית (סע' 62 לפס"ד יששכרוב), לא מצאתי לנכון לקבל טענה זו ולפסול על פיה את הודעת הנאשם.

ראיות נוספות שהוגשו בפרשת התביעה

24. לאחר ההחלטה האמורה במשפט הזוטא, הגישה המאשימה את הודעותיהם של שלשה אנשי מג"ב - כמאל פארס (ת/23), יגאל מירוב (ת/24) ואהרון ברדה (ת/25) - בנוגע לאישום מס' 3. ב"כ הנאשם הודיע כי הוא מוותר על חקירתם של עדים אלה ובהתאם לכך הוגשו ההודעות כתחליף לעדותם.

יגאל מירוב מסר בהודעתו מיום 10.10.2015 בשעה 01:49, כי לאורך שעות אחר הצהריים, הערב והלילה אירעו בסמוך למחסום שועפאט "התפרעויות שכללו ידוי אבנים ובקבוקי תבערה ומטעני צינור לכיוון המחסום, מצדם של עשרות נערים..." לדבריו הוא שהה במגדל השמירה ו"בסביבות השעה 24:00 תוך כדי המשך ההתפרעויות כלפי המחסום, זיהיתי ממרחק של כ-50 - 70 מטר בחור רזה עם כובע שחור על הראש ומכנס ג'ינס וחולצה שחורה מכוון לעבר העמדה בה עמדת אקדח ויורה לכיווני שני כדורים".

לאחר שהשוטר מירוב דיווח על הירי, הצטרפו אליו למגדל השמירה אהרון ברדה ושוטר נוסף, שדרכו את רוביהם וכיוונו אותם לעבר המתפרעים, אשר המשיכו ליידות אבני, בקבוקי תבערה ומטעני צינור. לדבריו "לאחר כמה דקות זיהיתי אותו חשוד שלבש ג'ינס וחולצה שחורה וכובע שחור על הראש מצמצם לכיוון החומה שליד הפילבוקס מיד צעקתי זה הבחור שירה וצעקתי שהוא חמוש. לאחר שהחשוד צמצם לכיוון החומה הוא החל רץ לכיוון רכב שעמד מול עמדת הפילבוקס. תוך כדי שהחשוד רץ לכיוון הרכב זיהיתי בידו אקדח. צעקתי 'יש לו אקדח' וביצעתי ירי לכיוון רגליו של החשוד. החשוד נפל אחרי הרכב ואחרי כמה דקות החשוד קם ורץ תוך כדי זה שהוא צולע לכיוון צומת רחוקה מעמדת הפילבוקס...תוך כדי זה שהחשוד רץ לכיוון הצומת פתחתי באש אני ואהרון לכיוונו ופגענו בו הוא נפל באמצע הכביש. לאחר שהחשוד נפגע מהירי ונפל הקצין כמאל ביחד עם עוד שוטרים רץ לכיוונו..." (ת/24). העד מסר כי כעשר דקות חלפו בין הירי שביצע החשוד לעבר מגדל השמירה לבין הופעתו של החשוד בפעם השניה והפגיעה בו בירי שביצעו העד וחבריו. העד הוסיף כי האירוע התרחש בסמוך לשעות 00:30-24:00 (כשעה וחצי לפני שמסר את הודעתו).

השוטר אהרון ברדה, מסר בהודעתו מיום 10.10.2015 בשעה 03:12 כי ביחד עם שוטר נוסף תגבר את מגדל השמירה, לאחר שהשוטר מירוב דיווח על ירי של שני כדורים לכיוונו. לדבריו המפקד התורן של הפלוגה, כמאל פארס, שצפה במתרחש באמצעות מצלמה, הודיע להם כי הוא מבחין בחשוד נושא אקדח המתקרב לעבר המגדל כשהוא צמוד לחומה שבמקום. לדבריו משהגיע החשוד בסמוך למגדל, הוא זיהה אקדח בידו ומיד בוצע לעברו ירי בשתי הזדמנויות כמתואר על ידי מירוב (ת/25).

הקצין כמאל פארס, מסר בהודעתו מיום 10.10.2015 בשעה 02:30, כי עם קבלת הדיווח של מירוב על ידי לכיוון מגדל השמירה, הוא צפה במתרחש באמצעות מצלמה, ובתוך קבוצת המתפרעים הוא זיהה חשוד נושא רובה. באמצעות המצלמה זיהה פארס חשוד נוסף נושא אקדח, המתקרב לעבר מגדל השמירה כשהוא צמוד לחומה שבמקום. הוא דיווח על כך לשוטרים שבמגדל השמירה וצפה בחשוד נורה פעמיים על ידי השוטרים שבמגדל, כמתואר בהודעותיהם האמורות. לדבריו לאחר עימותים עם המתפרעים הוא הצליח להגיע אל החשוד ולפנות אותו מהמקום באמצעות אמבולנס (ת/23).

מהמקובץ עולה כי בסמוך לחצות ירה חשוד שני כדורים לעבר מגדל השמירה בשועפאט, וכי כעבור כעשר דקות נורה אותו חשוד בידי שוטרי מג"ב ופונה באמבולנס מהמקום. אין חולק כי החשוד שפונה מהמקום הוא אחד צאלח תושב שועפאט, אשר נהרג כתוצאה מהירי האמור ומכאן שהנאשם לא ביצע את הירי המתואר על ידי אנשי המג"ב.

25. המאשימה לא ביקשה להעיד מטעמה את הנאשמים 2,3. כאמור נאשמים אלה הודו והורשעו, במסגרת הסדר טיעון, בכתב אישום מתוקן. הודעותיו של נאשם 3 אף הוגשו לבית המשפט, בראשית שלב ההוכחות בעניינו, בטרם הסדר הטיעון (ת/1-3). במהלך המשפט הפנתה המאשימה, בהקשרים שונים, לדבריהם של נאשמים אלה, אך כאמור לא ביקשה להעיד אותם מטעמה. מכאן שדבריהם של נאשמים 2,3 בחקירתם או בבית המשפט אינם קבילים כראיה.

יצוין כי בגין ירי מכוון אל עבר מגדל השמירה המאויש בשוטר מג"ב, הואשם הנאשם בעבירות של התפרעות והפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות בלבד.

26. בנוגע לאישום מס' 1 הגישה המאשימה דו"ח פעולה של רפ"ק מוהתידה, ובו תיאור אירועי הפרות סדר המוניים בשועפאט שכללו ידויי אבנים ובקבוקי תבערה לעבר כוחות הביטחון, אשר התכוונו להגיע לביתו של מחבל שביצע סמוך לפני כן פיגוע דקירה בירושלים. מהדוח עולה כי ראשיתם של האירועים ביום 8.10.2015 בשעה 15:56 וסיומם ביום 9.10.2015 בשעה 3:30 (ת/26).

כאמור לעיל, בעניין אישום זה מסר הנאשם בהודעתו ת/18 כי בידוי האבנים השתתפו בצוותא עמו שלשה נוספים שאת שמותיהם ופרטיהם מסר. לטענת ב"כ הנאשם אשר לא נסתרה, אנשים אלה לא נחקרו כלל.

27. לעניין אישום מס' 5 הגישה המאשימה כאמור לעיל, דו"ח פעולה של חוקר מחשבים, אשר מצא בחשבון הפייסבוק של הנאשם תצלומים שונים, ובהם תצלומים שלטענת המאשימה, הנאשם נראה בהם כשבידיו אקדח או רובה (ת/22). כפי שצוין ב"כ הנאשם, לבית המשפט לא הוגשו עדויות בדבר זיהוי הנאשם בתצלומים שעליהם הוא חולק, ואיש מאנשי המשטרה או השב"כ לא זיהה את פניו של הנאשם כמי שמופיע בתצלומים אלה. כמו כן טענתו של הנאשם לפיה בחלק מהתמונות בוצעה הרכבה של תמונות בדרך של "פוטושופ" לא נבדקה ולא נמסר על ניסיון לבחון טענה זו.

לעניין אישום זה כאמור, אף שהנאשם מסר לחוקריו כי בביתו רימון הלם ואקדח צעצוע שבאחד התצלומים האמורים הוא נראה מחזיק בו, לא נערך חיפוש בבית הנאשם. כמו כן הנאשם מסר את שמותיהם של שלשת המעורבים בעסקת הנשק הנטענת. ב"כ הנאשם טען כי אנשים אלה לא נחקרו וכי לא נעשה כל ניסיון לבסס או להפריך את דבריו של הנאשם בת/18 בנוגע אליהם. גם טענה זו לא נסתרה. כמו כן לא הובאו ראיות גם בנוגע לניסיון לקיים בדיקה של התקשרויות טלפוניות או אחרות בתקופה הרלוונטית, בין אנשים אלה לבין עצמם ובין לבין הנאשם.

28. ההגנה נמנעה מלהעיד פעם נוספת את הנאשם והודיעה כי היא מסתפקת בדברים שאמר בעדותו במשפט הזוטא.

29. להשלמת תמונת הראיות, אציין עוד כי בפרפראזה שמסרה המאשימה כחלק מתעודת החיסיון ת/15 נאמר: "במהלך חקירתו התבטא הנדון בפני מי שאיננו איש מרות, כי חלק מהדברים בהם הודה בחקירה נכונים וחלקם לא" וכן "...כי הודה בחקירה גם בדברים שאינם נכונים, מאחר שרצה להתחמק מהחקירה". המאשימה לא התייחסה לעניין זה במהלך שמיעת הראיות ולא בסיכומיה, לא ביקשה לקבוע את קו הגבול שבין דברי אמת שמסר הנאשם בהודעותיו לבין דברי השקר ולא טענה בעניין משקלם של דברים אלה.

התוספת הראייתית הנדרשת להודאת נאשם

30. כדי להרשיע נאשם על פי הודאתו נדרשת, על פי הפסיקה, תוספת ראייתית מסוג "דבר מה" לתמיכה בהודאה. נדרש מתוספת ראייתית זו להיות חיצונית להודאת הנאשם ובעלת יכולת לאמת את הנאמר בה.

בע"פ 7939/10 זדורוב נ. מ"י (23.12.2015) קבע בית המשפט העליון (השופט י' דנציגר) כי דרישת ה"דבר מה" נוספת "כ'שסתום הביטחון' של שאר המבחנים לבחינת אמיתות ההודאה... הדרישה לתוספת ראייתית מאמתת, בשונה מראיה מסבכת, פירושה כי אין צורך שתוכיח את עובדת התרחשות העבירה גופה או שתזהה את הנאשם כמבצעה... ניתן לכאורה להסתפק בכל ראייה, ישירה או נסיבתית, שיש בה כדי לאמת את ההודאה... עם זאת, דרישה זו עשויה ללבוש צורות שונות - גם 'תובעניות' יותר... עוצמת התוספת הראייתית הדרושה במקרה נתון עומדת ביחס ישיר למידת האמון שרוחש בית המשפט להודאה עצמה. זיקת הגומלין בין שני צירים אלו, היא שמכתיבה איזו תוספת תידרש בכל מקרה ומקרה, לצורך הרשעה". ככל שניתן לתת משקל גבוה יותר בהודאת נאשם כך יקטן המשקל הנדרש מתוספת זו, ולהפך, ככל שמשקלה של ההודאה נמוך יותר כך יידרש דבר מה בעוצמה גבוהה יותר ולעיתים אף ברמה של ראיית סיוע (בע"פ 10477/09 מובארק ואח' נ. מדינת ישראל (10.4.2013)).

בע"פ 6296/13 אדריס נ. מדינת ישראל (22.3.2015), התייחס בית המשפט העליון (השופט נ' הנדל) לתפקידה של תוספת ראייתית זו ולחשיבותה הרבה:

"יודגש שאין מדובר רק בבדיקת קיומו של 'דבר מה נוסף' בעוצמה מינימלית, אלא הקניית שיקול דעת לבית המשפט האם יש להרשיע את הנאשם או לא. במסגרת מבחן זה יש להרחיב את הראייה ולבדוק ראיות חיצוניות לעומת ההודאה, לחיוב ולשלילה. למשל, יש לבחון לא רק האם קיים 'דבר מה נוסף', אלא האם קיים בנמצא 'דבר מה חסר' או 'דבר מה סותר'. 'דבר מה חסר', משמעותו האם ההודאה לוקה בחסר בנקודה חשובה. 'דבר מה סותר', כלומר האם פרטי ההודאה סותרים את אשר התרחש בפועל בנקודה מהותית. הפניה החוצה מהודאת הנאשם נועדה לברר לא רק אם ניתן להרשיע את הנאשם, אלא האם ראוי ונכון לעשות זאת."

דין והכרעה באישומים המיוחסים לנאשם

31. את משקלן של הודעות הנאשם ת/4 ו-ת/18 יש לבחון בין היתר לאור נסיבות גבייתן, ובשים לב למכלול הראיות.

לאחר שבחנתי את שתי ההודעות האמורות ואת חומר הראיות הנוסף, מצאתי כי משקלה של ההודעה ת/18 נמוך יחסית, וכי בהעדר תוספת ראייתית במשקל גבוה, אין לבסס עליה הרשעה. לעומת זאת משקלה של ההודעה ת/4 גבוה ועל פיה יש להרשיע את הנאשם באישום השלישי.

32. כאמור מרבית העובדות הנוגעות לגביית הודעות אלה אינן שנויות במחלוקת. את הודעתו ת/4 מסר הנאשם לאחר שמונה ימי חקירה, שבחלקם הוא נחקר לאורך שעות ארוכות, שבמרביתן הוא היה אזוק לכיסא ומצוי בצום. לאחר שנטען לפניו כי הוא הופלל על ידי אחרים, הודה הנאשם כי ירה שני כדורים באוויר בסמוך למחסום שועפאט ולמגדל השמירה. הנאשם התמיד בכפירתו בכל יתר החשדות המיוחסים לו.

שבוע לאחר מכן מסר הנאשם את הודעתו ת/18 ובה הוסיף על הודעתו ת/4, בכך שמסר בנוגע לאירוע הירי כי הוא ירה ארבעה כדורים שאותם כיוון לעבר מגדל השמירה, ובכך שהודה בידיו אבנים לעבר כוחות הביטחון ובעבירות הנוגעות למכירת אקדח סטאר. כאמור לעיל, הנאשם הודה כך במהלך חקירה שארכה כמעט יממה רצופה וכשהיה נתון במצב של מצוקה בשל הצטברותן של הנסיבות שפורטו לעיל.

עיון בזכ"דים מיום החקירה האמור (ת/14, ת/13, ת/17) מלמד כי בראשית הדברים הודיעו החוקרים לנאשם כי "אנו נמשיך בחקירתו, ככל שיידרש עפ"י חוק עד שישכיל לספר את האמת..." (ת/14), ומכאן לאורך שעות ארוכות הנאשם עומד על חפותו, ואילו החוקרים שבים ומציעים לו להודות במיוחס לו. רק לאחר שהנאשם הבין כי חוקריו אינם מרפים וכי חקירתו מתארכת והולכת, הוא נענע להפצרותיהם והודה בגרסה מחמירה יותר בנוגע לאירוע הירי ובשני הנושאים הנוספים כאמור לעיל.

דרך חקירה זו עשויה בנסיבות מסוימות להביא לחשיפת האמת, אך לצד זאת אין להתעלם מהחשש למסירת גרסה כוזבת בשל השימוש בה. ובענייננו, אין לשלול את הטענה כי תנאי החקירה המתוארים לעיל ולחצים פנימיים של הנאשם, הם שהביאו אותו להחמיר את פרטי הודעתו ת/4 ולהוסיף עליה כדי לרצות את חוקריו ולהביא בכך לסיום החקירה המתישה. אשר על כן יש להתייחס להודאתו של הנאשם ת/18 בזהירות ולהציב דרישה לדבר מה גבוה יחסית.

33. ככל שהדבר נוגע להודעה ת/18 - בחינת הראיות הנוספות שהגישה המאשימה בנוגע לאירוע הירי שבאישום 3, מלמדת כי אין בהן כדי לתמוך בהודאת הנאשם שנמסרה במסגרת הודעה זו. אירוע ירי לעבר מגדל השמירה אכן התרחש ביממה שלאחר מותו של ויסאם אל מאנסי בשועפאט. מדובר באירוע שהתרחש לאחר חצות (בלילה שבין 9.10.2015 ו- 10.10.2015) ולא בשעות הערב כפי שמסר הנאשם בהודעתו ת/18. היורה באירוע האמור תואר על ידי השוטר מירוב כ"בחור רזה" (ת/24 ש' 7) - דבר שאינו מתאים בשום אופן לנאשם גדל הגוף. חשוב מכל - לדבריו של השוטר מירוב היורה נהרג כעשר דקות לאחר מכן וזוהה כאחמד צאלח. דבריו אלה של מירוב, שנמסרו כשעה וחצי לאחר האירוע, הוגשו על ידי המאשימה לאמיתות תוכנם. מכאן שהודעותיהם של אנשי המג"ב ת/23 - ת/25 אינן תומכות בהודעת הנאשם ת/18.

נשאלת השאלה אם יתכן כי הנאשם ירה בעיתוי אחר לכיוון מגדל השמירה בלי שאנשי המג"ב הבחינו בכך. התייחסותם של אנשי מג"ב לאירוע ירי על מגדל השמירה, כאמור בהודעותיהם האמורות, מלמדת כי אין המדובר באירוע שגרתי, אלא באירוע חירום המוביל לתגבור מידי של מגדל השמירה ולהערכות אינטנסיביות של מפקד הפלוגה ואנשיו. העדרו של דיווח על אירוע ירי אחר לעבר מגדל השמירה אומרת דרשני.

במצב הדברים שלפנינו, לא רק שאין בנמצא דבר מה לחיזוק ההודעה ת/18 בנוגע לאירוע הירי, אלא שיש

לראות בחסרונה של ראייה כאמור "דבר מה חסר" (ע"פ 6296/13 האמור בסעי' 7), שיש בו כדי להחליש את משקלה של ההודעה ת/18.

ריבוי האירועים וקולות הנפץ שנשמעו במקום במהלך היממה הרלוונטית, כתוצאה מיידוי בקבוקי תבערה ומטעני צינור, מוביל מסקנה כי אין לשלול לחלוטין את האפשרות כי הנאשם אכן ירה באותו ערב לעבר מגדל השמירה, ואולם מובן שאין די באפשרות זו לצורך הרשעתו.

הודעת הנאשם ת/18, עשירה אמנם בפרטים וכוללת שמותיהם של מעורבים רבים. יש במאפיין זה כדי לחזק את משקלה של ההודעה ולהקטין את החשש לכך שנאשם ימציא גרסה יש מאין. ואולם במקרה שלפנינו מעורבים אלה לא נחקרו, ואלה מהם שנחקרו ואף הועמדו לדין בכתב אישום משותף עם הנאשם לא זומנו למתן עדות, אף שכאמור הודו והורשעו בנוגע לאירוע זה, דבר שלא ניתן לגביו הסבר על ידי המאשימה.

המאשימה הציעה כדבר מה להודעה ת/18, את עצם הוכחת התרחשותה של ההתפרעות הנזכרת בהודעה ואת עצם ידיעת הנאשם על פגיעתו של אחד המתפרעים מירי. עובדות אלה עשויות לשמש דבר מה להודעת נאשם בנסיבות מסוימות, אך לא בנוגע לת/18. כאמור לעיל נסיבות גבייתתה של ההודעה זו מעוררות קשי, דבר הפוגע במשקלה. כדי להרשיע על פי ההודעה זו נדרשת תוספת ראייתית במשקל גבוה יותר. ראייה שכזו לא נמצאה בראיות שהוגשו על ידי המאשימה.

34. לעומת זאת הודעת הנאשם ת/4, שבה הוא הודה בירי באוויר לאחר שקיבל את האקדח מאחר, אינה מעוררת את הקשי האמור ומשקלה גבוה. ההודעה זו נגבתה בשלב מוקדם יותר בחקירה, בטרם הועבר הנאשם אל כלא באר שבע, ושלא בתנאי חקירה רצופה של יממה ובמצב חריג של מניעת שינה כאמור לעיל. בשלב שבו הנאשם מסר את הודעתו ת/4 הוטח בו החשד לכך שירה לעבר מגדל השמירה וכן חשדות בנושאים נוספים. בעת שמסר את הודעתו ת/4 לא היה לנאשם בסיס להניח כי הודאתו בירי באוויר תספק את חוקריו. ואולם הנאשם ידע לעמוד על שלו. זאת ועוד, בשיחתו עם חוקר המשטרה, ביום 30.6.2016, כשבוע לאחר תום חקירתו וכשהוא מודיע כי הוא חוזר בו מדבריו, התייחס הנאשם מיוזמתו לאירוע הירי וציין להגנתו כי "הירי היה רחוק מהפילבוקס" (ת/20) - דבר המתיישב במידה רבה עם הודעתו ת/4, לפיה הוא השתתף באירוע ההתפרעות ובמהלכו ירה באוויר. עם זאת, מאחר שחוקר המשטרה נמנע מלגבות הודעה מסודרת, הדברים לוקים באי בהירות.

35. לטענת המאשימה בסיכומיה, יש להרשיע את הנאשם באירוע הירי שבאישום 3 גם על בסיס הודעתו ת/4 בלבד. טענה זו דינה להתקבל.

"מקבילית הכוחות" האמורה שבין משקלה של הודאת נאשם לבין משקלה של התוספת הראייתית הנדרשת, מצדיקה להסתפק בנוגע להודעה ת/4, בדבר מה במשקל נמוך יותר מזה הנדרש להודעה ת/18. בענייננו יש לראות בעצם קיומה של התפרעות חמורה וממושכת בסמוך למחסום ולמגדל השמירה, שבמהלכה נזרקו אבנים, בקבוקי תבערה ומטעני צינור לעבר ובסמוך למגדל השמירה ולתיאור הפגיעה מירי באחד המתפרעים כמתואר על ידי הנאשם, דבר מה להודעה זו.

כפי שטוען ב"כ הנאשם בסיכומיו, אנשי המג"ב לא דיווחו על אירוע של ירי באוויר בעת הרלוונטית. לכך יש להשיב, כי יכולתו של איש המג"ב שבמגדל השמירה להבחין בירי באוויר המתבצע בריחוק מהמגדל, שונה איכותית מיכולתו להבחין בירי המכוון לעברו, ומכאן שהראיות ת/23-ת/25 המעוררות קשי רב בנוגע להודעה ת/18, אינן מעוררות קשי בנוגע להודעה ת/4 שפרטיה שונים ושמשקלה גבוה.

36. אשר על כן, נוכח משקלה הגבוהה של ההודעה ת/4 והימצאותו של דבר מה לחיזוקה כאמור לעיל, הנני קובע ביחס לאישום מס' 3, כי ביום 9.10.2015 בשעות הערב, השתתף הנאשם בצוותא עם הנאשם 3 מאג'ד אסמעיל מוסא (המכונה על ידי הנאשם מאג'ד כיאלה) ועם נוספים, בהתפרעות בסמוך למחסום שועפאט, שבמהלכה הנאשם ירה שני כדורים באוויר באמצעות אקדח שקיבל מאחר. בירי האמור תרם הנאשם את חלקו להתפרעות האמורה שבה הוא נטל חלק.

לעניין נסיבות השגת האקדח ששימש לירי - אין די בחומר הראיות שלפני כדי לאפשר קביעת ממצאים עובדתיים בשאלת זהותו של האדם שמסר לנאשם את האקדח ובעניין נסיבות ועיתוי מסירתו של האקדח לנאשם.

בנוסף אין די בחומר הראיות כדי לקבוע כי הנאשם הגיע למקום ההתפרעות בצוותא עם נאשם 3 וכי שוחח עמו בטרם השתתפו השניים בהתפרעות, כנטען בכתב האישום.

בהתאם לכך, אני מרשיע את הנאשם בעבירה של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק, ובעבירה של נשיאת נשק לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק. כמו כן אני מזכה את הנאשם מעבירה של הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות ומעבירה של עסקה אחרת בנשק.

37. בנוגע לאישום מס' 1 שבו מואשם הנאשם בידוי כשלש אבנים לעבר כוחות הביטחון במהלך התפרעות שארעה בשועפאט ביום 8.10.2015, הפנתה המאשימה להודעתו של הנאשם ת/18 בה הוא מסר כי בצוותא עם נוספים ידה כשלש אבנים כנטען. לתמיכה בהודעתו זו, הגישה המאשימה את דו"ח הפעולה ת/26 ובו סיכום אירועי אותו יום בשועפאט. כמתואר לעיל, מדוח זה עולה כי במהלך היום האמור אירעו בשועפאט הפרות סדר המוניות ועימותים קשים בין צעירים רבים לבין אנשי כוחות הביטחון, שארכו שעות רבות, ובהן הושלכו לעבר כוחות הביטחון אבנים ובקבוקי תבערה. אין לראות בדוח פעולה שכזה, המתאר התרחשות המונית, שמן הסתם לא נעלמה מעינו של איש בשועפאט, כדי להוות דבר מה בעל משקל מוגבר הנדרש לחיזוק הודעת הנאשם ת/18. יצוין עוד כי הנאשם מסר בהודעתו את שמותיהם של שלשה אנשים שהשתתפו לדבריו בצוותא עמו באירוע, אך לטענת ב"כ הנאשם שלא נסתרה, אלה לא נחקרו כלל. בע"פ 6296/13 האמור התייחס בית המשפט העליון להימנעות המשטרה לברר פרטים המופיעים בהודעתו של נאשם, לאמת אותם או להפריכם, התנהלות שיש בה כדי להכביד על ברור המבחן החיצוני של הודעת נאשם (סעיף 14 לפסה"ד האמור). למחדל חקירתי זה משקל המתווסף לכל האמור לעיל.

אשר על כן החלטתי לזכות את הנאשם מאישום זה.

38. בנוגע לאישום מס' 5 המייחס לנאשם עבירות בנשק - המאשימה הפנתה, להודעת הנאשם ת/18. כדבר מה לתמיכה בהודעה הפנתה המאשימה לתצלומים שנמצאו בחשבון הפייסבוק של הנאשם. לא מצאתי בתצלומים אלה דבר מה בעל משקל מוגבר הנדרש להודעתו של הנאשם ת/18. הנאשם חלק על כך שצולם כשהוא מחזיק בנשק. הוא הציע לחוקריו לבקר בביתו כדי לתפוס אקדח צעצוע שאותו הוא נראה מחזיק באחת התמונות, אך הדבר לא נעשה. כאמור לעיל הנאשם לא זוהה ביתר התמונות ובאחרות - לגביהן הוא טען לעריכה בדרך של פוטושופ - לא נעשתה בחינה כלשהי כדי להתמודד עם הטענה.

גם בעניין זה מסר הנאשם את שמותיהם ואת פרטיהם האישיים של שלשת המעורבים באירוע מכירת הנשק, אך לטענת ב"כ הנאשם שלא נסתרה אלה לא נחקרו.

יתכן כי בנסיבות אחרות עשויות תמונות שכאלה להוות דבר מה לחיזוק הודאת נאשם בנוגע לעבירות בנשק, אולם במקרה שלפנינו בו נדרש דבר מה מוגבר ונוכח הנסיבות המפורטות לעיל, אין בכך כדי להוות תוספת ראייתית מספקת להודעת הנאשם.

אשר על כן החלטתי לזכות את הנאשם גם מאישום זה.

39. בטרם סיום, אזכיר עוד כי בסיכומיה הפנתה המאשימה לשקרי הנאשם בחקירתו ובעדותו בבית המשפט. כך למשל, הפנתה המאשימה לטענת הנאשם כי בימי חקירתו, גם לאחר שבירת הצום, לא סופק לו אוכל כנדרש - טענה שנסתרה על ידי חוקריו, וכן לטענתו לפיה מסר לחוקריו על קורותיו בכלא באר שבע ועל התנהגותם המאיימת של האנשים שבחברתם שהה שם. עוד נטען כי הנאשם שיקר כשטען כי חוקר המכונה גיל תקף אותו ביום חקירתו הראשון בכך שהצמיד אותו אל הקיר, וכשהכחיש את פרטיה של שיחת טלפון עם חוקר המכונה צחי בטרם מסר את הודעתו ת/17. ב"כ המאשימה טענה כי "המסקנה המתבקשת זה שהנאשם אינו דובר אמת ולכן לא ניתן להסתמך על שום דבר מהטענות שלו כלפי צוות החקירה, כלפי התנהלות החקירה..." (עמ' 359).

לא מצאתי ממש בטענה זו ודינה להידחות. בכל הנושאים האמורים אין די ראיות כדי להוכיח כי המדובר בשקר ברור ומוכח שנועד להטעות. מדובר בעניינים נקודתיים שבהם נחלקו הצדדים, ואשר לא ניתן להסיק מהם את הנטען על ידי המאשימה. בהקשר זה יש להזכיר כי לפי חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), התשס"ב-2002, חובת תיעוד חזותי אינה חלה על חקירת חשוד בעבירות בטחון, ובהעדר תיעוד מדויק של דבריו, מתעורר קשי לקבוע כי אכן הוא שיקר באופן ברור בעניינים אלה וכי הוא עשה כן בכוונה להטעות. כך או אחרת, אין בשקרים הנטענים כדי להוסיף משקל לראיות המאשימה באופן שיש בו כדי להביא להרשעת הנאשם באישומים שמהם הוא זוכה.

סוף דבר

אשר על כן, החלטתי לזכות את הנאשם מחמת הספק מאישומים מס' 1, ו- 5.

בנוגע לאישום מס' 3 החלטתי לזכות את הנאשם מעבירה של הפרעה לשוטר בנסיבות מחמירות ומעבירה של עסקה אחרת בנשק, ולהרשיע אותו, על פי העובדות המפורטות לעיל, בעבירה של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק ובעבירה של נשיאת נשק והובלתו לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק.

ניתנה היום, כ"ג ניסן תשע"ז, 19 אפריל 2017, במעמד הצדדים